

Ingrijpende energetische renovaties: veelgestelde vragen

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING.....	2
1. VRAGEN OVER DE DEFINITIE VAN IER.....	2
1.1 Wat is er gewijzigd aan de oorspronkelijke definitie van IER?	2
1.2 Welke schildelen tellen wel en niet mee in de bepaling van de 75%-grens van een IER?	3
1.3 Moeten de schildelen van een uitbreiding en gedeeltelijke herbouw ook meegeteld worden om de 75%-grens te bepalen, of enkel van een verbouwing?	6
1.4 Moet men bij de opmaak van een EPB-aangifte voor een IER ook de bestaande ongewijzigde schildelen rapporteren die grenzen aan een verwarmde ruimte of een gemeenschappelijke ruimte?	6
1.5 Welke installaties moeten minstens vervangen worden zodat de uitgevoerde werken als een IER worden beschouwd.....	7
1.6 Moet ik de definitie van IER bekijken per gebouw of per EPB-eenheid?	7
1.7 Wanneer worden aanpassingswerken als IER of als een gedeeltelijke herbouw beschouwd?	7
1.8 Mag ik een gewone renovatie toch beschouwen en rapporteren als IER?	8
1.9 Wanneer is de aard van de werken een ontmanteling, IER of functiewijziging?	9
2. VRAGEN OVER HET VOLDOEN AAN DE EPB-EISEN VOOR IER'S.....	11
2.1 Zijn alle types eisen die bij nieuwbouw gelden ook van toepassing bij ingrijpende energetische renovaties?.....	11
2.2 Gelden de eisen ook bij ingrijpende energetische renovaties met bestemming ASB of industrie?	11
2.3 Welke eisen gelden er als een ingrijpende energetische renovatie voor hetzelfde gebouw(deel) gecombineerd wordt met een andere aard van de werken?.....	11
3. VARIA-VRAGEN	12
3.1 Waarom is de 2% regel niet van toepassing voor na-geïsoleerde schildelen?.....	12
3.2 Als het buitenspouwblad wordt afgebroken en er wordt isolatie en nieuw afwerkingsmateriaal geplaatst, gaat het dan om na-isolatie in de spouw of om buitenisolatie?.....	12
3.3 Zal de EPB-aangifte van een IER aanleiding geven tot een EPC-certificaat?	12
3.4 Zal de EPB-aangifte van een IER aanleiding geven tot een premie?	12
3.5 Mogen bestaande PV-installaties meegeteld worden bij een IER?	13
3.6 Zijn er uitzonderingen mogelijk voor ingrijpende energetische renovaties?	13
3.7 Zijn er automatische vrijstelling voor ingrijpende energetische renovaties bij beschermd monumenten en bestaande gebouwen die deel uitmaken van een beschermd cultuurhistorisch landschap, stads- of dorpsgezicht of voor gebouwen die vastgesteld zijn in de inventaris van het bouwkundige erfgoed?	13

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 bestaat een nieuwe soort renovatie, die aan een eigen EPB-eisenpakket moet voldoen: 'de ingrijpende energetische renovatie', kortweg 'IER'.

Huidige definitie (vanaf 01-03-2017)

De ingrijpende energetische renovatie is een functiewijziging met een beschermd volume groter dan 800 m³ of een renovatie waarbij minstens de opwekkers om een specifiek binnenklimaat te realiseren volledig worden vervangen en minstens 75% van de bestaande en nieuwe scheidingsconstructies die het beschermd volume omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving, worden geïsoleerd, voor zover het geen ontmanteling, gedeeltelijke herbouw of herbouw betreft.

Een ingrijpende energetische renovatie moet voldoen aan

- een maximaal E-peil (E90);
- minimale ventilatievoorzieningen in alle ruimten;
- en maximale U-waarden voor nieuwe, vernieuwde en na-geïsoleerde constructiedelen.
- een minimum aandeel hernieuwbare energie van 10 kWh/m². (Dat is een bijkomende eis voor projecten met bouwaanvragen of meldingen vanaf 1 maart 2017).

In dit document vindt u het antwoord op enkele veel gestelde vragen over IER's.

1. Vragen over de definitie van IER

1.1 Wat is er gewijzigd aan de oorspronkelijke definitie van IER?

Oorspronkelijke definitie (01-01-2015):

De ingrijpende energetische renovatie is een renovatie waarbij minstens *de technische installaties om een specifiek binnenklimaat te realiseren* volledig worden vervangen en minstens 75% van de bestaande en nieuwe scheidingsconstructies die het beschermd volume omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving, worden geïsoleerd, voor zover het geen ontmanteling betreft.

In een zeer strikte interpretatie betekende dat, dat er enkel sprake kon zijn van een IER indien het ganse verwarmingssysteem (bv. stookketel en radiatoren) werd vervangen.

In de 'Bijkomende specificaties voor de technische installaties en de hygiënische ventilatie bij ingrijpende energetische renovaties' (Bijlage X bij het MB van 2 april 2007) is vermeld dat het bij een IER kan voorkomen dat onderdelen zoals leidingen en afgifte-elementen van de verwarmingsinstallatie niet vervangen worden. Het plaatsen van een nieuwe warmteopwekker is dus al voldoende om als IER te worden beschouwd, indien ook voldaan is aan de 75%-grens van de schildelen.

In de huidige definitie is vanaf 1 maart 2017 de expliciete toelichting opgenomen dat de aard der werken een IER betreft, indien het louter het vervangen van de stookketel van het centrale verwarmingssysteem gecombineerd is met de 75%-grens van de na-geïsoleerde of vernieuwde schildelen.

De huidige definitie van IER geeft duidelijk aan dat alle werken die gelijkgesteld zijn met nieuwbouw aan strengere eisen moeten voldoen en niet als een IER mogen worden beschouwd.

Het gaat om de volgende aard van de werken:

- ontmanteling;
- herbouw;
- en de gedeeltelijke herbouw waarbij
 - het nieuw gebouwde deel
 - een beschermd volume heeft groter dan 800 m³;
 - of minstens een wooneenheid bevat;
 - of een renovatie is waarbij minstens 75% van de scheidingsconstructies die het beschermd volume omhullen en grenzen aan buitenomgeving nieuw zijn.

1.2 Welke schildelen tellen wel en niet mee in de bepaling van de 75%-grens van een IER?

De bepaling van de oppervlakteverhouding van de schildelen geldt voor het geheel van de renovatiewerken nadat de werken van de IER zijn uitgevoerd.

Tellen mee als geïsoleerd (in de teller):

- alle (na)-geïsoleerde schildelen van het verliesoppervlak (muren, vloeren, daken) in contact met de buitenomgeving, zoals onder andere:
 - een na-geïsoleerde wachtgevel waar niet tegenaan is gebouwd. Deze gevel is een verliesoppervlak en heeft een grote invloed op het berekende E-peil, als die niet is na-geïsoleerd;
 - muren die langs binnen worden geïsoleerd. Deze muren vallen immers onder de definitie van 'na-isolatie'. (Voor deze muren geldt momenteel echter geen U_{max}-eis);
 - vensters en deuren die worden vervangen door nieuwe. Ze moeten aan een maximale U-waarde voldoen en worden beschouwd als 'geïsoleerd'. Bestaande vensters die voorzien worden van een voorzetraam vallen niet onder de term 'vervangen van een venster' of na-isolatie. Bij historische gebouwen waarbij vensters vervangen worden naar bestaand model en voorzien worden van een voorzetraam zijn deze vensters in hun geheel als nieuwe vensters te beschouwen;
 - alle nieuwe schildelen die het beschermde volume begrenzen en in contact staan met de buitenomgeving van bijvoorbeeld een uitbreiding. De schildelen die moeten voldoen aan een maximale U-waarde worden bij een IER altijd als 'geïsoleerde schildelen' beschouwd voor de berekening van de 75%-grens.
 - Na-geïsoleerde vloeren en daken van een bestaande erker of uitkraging op de verdieping. Deze staan immers ook in contact met de buitenomgeving;

Tellen mee in het totaal (in de noemer):

- alle schildelen van het totale verliesoppervlak (muren, vloeren, daken, deuren en vensters) in contact met de buitenomgeving. Naast de bovenstaande schildelen die voorkomen in de teller gaat het dus ook om:

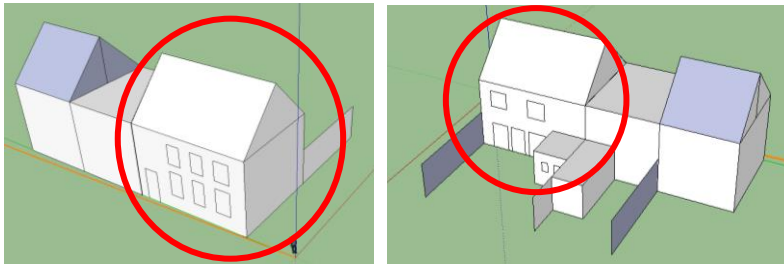
- bestaande niet-geïsoleerde schildelen in contact met de buitenomgeving; bestaande schildelen in contact met de buitenomgeving die binnen de vergunning of melding niet worden na-geïsoleerd, ook al bevatten ze al bestaande isolatie van bij de bouw of van een eerdere ingreep;

Bestaande spouwmuren met enkel ontoereikende na-isolatie in de spouw (de spouw is smaller dan 50mm). Bijlage I bij het Transmissiereferentiedocument beschouwt deze muren als bestaande muren zonder na-isolatie.

Tellen niet mee, noch in de teller noch in de noemer:

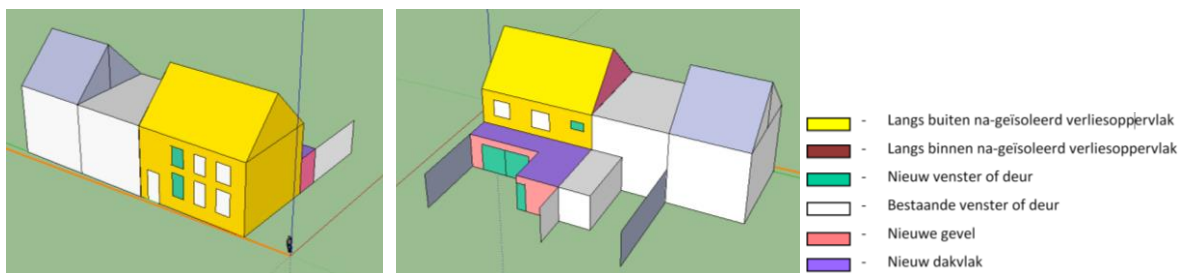
- Schildelen naar
 - aangrenzende onverwarmde ruimten (AOR), bijvoorbeeld een na-geïsoleerde zoldervloer naar een ruimte onder een niet-geïsoleerd hellend dak. Deze vloer staat immers in contact met een AOR, en niet met de buitenomgeving. Let op! In dit geval worden ook de hellende dakvlakken niet meegerekend in de noemer. Die maken dan immers geen deel uit van het as-built verliesoppervlak.
 - aangrenzende verwarmde ruimten (AVR);
 - een andere EPB-eenheid;
 - grond (vb. na-geïsoleerde vloeren op volle grond);
 - kelder, verluchte ruimte.
- Enkele voorbeeldsituaties

Bestaande rijwoning met wachtgevel en achterbouw. De achterbouw wordt afgebroken en er wordt een uitbreiding voorzien van keuken en woonruimte. Er worden in de voorgevel twee vensters vervangen en in de achtergevel wordt een nieuw venster gemaakt.

Bestaande toestand

Voorbeeld 1

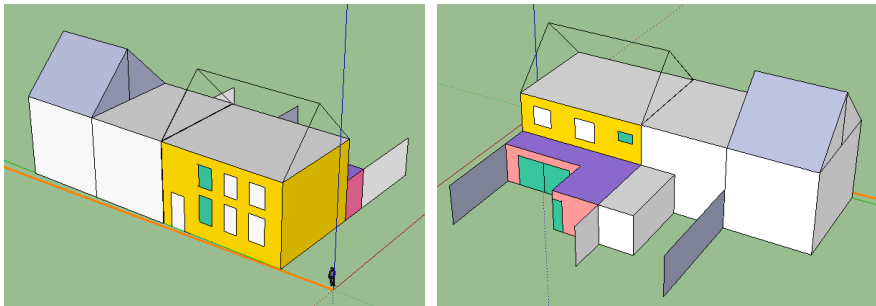

Toestand na verbouwing en uitbreiding

De gekleurde vlakken zijn verliesoppervlakken in contact met buitenomgeving. Ze werden na-geïsoleerd of nieuw gebouwd.

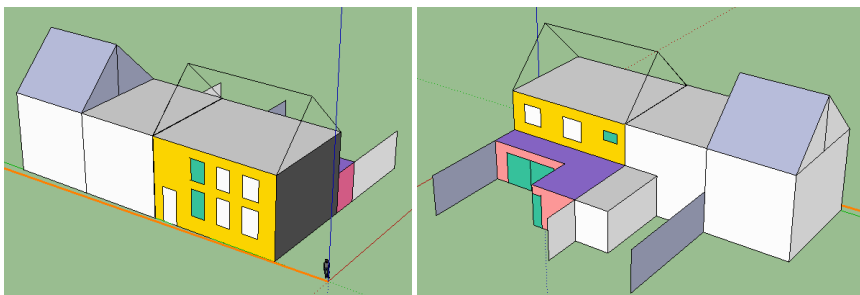
Dit is een IER indien de gekleurde verliesoppervlakken die werden na-geïsoleerd of zijn nieuw gebouwd, 75 % bedragen van de oppervlakte bepaald door de som van de totale gekleurde verliesoppervlakken én de wit gebleven oppervlakte van de raam en deuropeningen die niet vervangen werden.

Voorbeeld 2

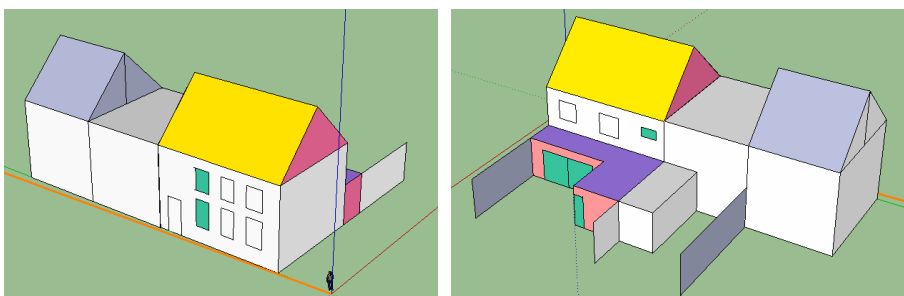
Ook wanneer de zoldervloer geïsoleerd wordt en de zolderruimte onder het hellend dak een AOR blijft, is dit een IER. Er wordt nog steeds 75% van de verliesoppervlakte in contact met de buitenomgeving na-geïsoleerd of nieuw gebouwd.

Voorbeeld 3

Wanneer de zoldervloer geïsoleerd wordt en de zolderruimte een AOR blijft en de wachtgevel een spouwmuur is met een nagevulde spouw van 3 cm, is dit **geen IER** meer. Het percentage van de gekleurde vlakken (exclusief het donkere vlak van de wachtgevel die niet beschouwd wordt als een na-geïsoleerde gevel) bedraagt de na-geïsoleerde of nieuw gebouwde verliesoppervlakte in contact met de buitenomgeving geen 75% meer van alle verliesoppervlakken in contact met de buitenomgeving.

Voorbeeld 4

Wanneer het dak en de muurdelen (aan de binnenzijde) van de in gebruik genomen zolder na-geïsoleerd worden maar de gevels worden niet na-geïsoleerd, dan is dit voor dit specifiek geval ook

geen IER vermits de na-geïsoleerde en nieuw gebouwde verliesoppervlakken in contact met buitenomgeving minder dan 75 % bedragen van de totale verliesoppervlakken in contact met buitenomgeving.

1.3 Moeten de schildelen van een uitbreiding en gedeeltelijke herbouw ook meegeteld worden om de 75%-grens te bepalen, of enkel van een verbouwing?

U beschouwt het geheel van de aanpassingswerken, om de 75%-grens te bepalen.

Sinds 1 januari 2014 worden verbouwingen en kleine uitbreidingen samengenomen onder het begrip 'renovatie'. Hierdoor is het niet meer nodig om voor een verbouwing en een kleine gedeeltelijke herbouw of uitbreiding ($BV < 800 \text{ m}^3$) een aparte aangifte op te maken. De werken die onder het begrip 'renovatie' vallen zijn alle aanpassingswerken aan een bestaand gebouw, uitbreidingen met een beschermd volume van maximaal 800 m^3 en zonder extra wooneenheid al dan niet voorafgegaan door sloopwerken.

Vanaf 1 maart 2017 is bepaald dat de term 'gedeeltelijke herbouw' uitsluitend gebruikt wordt voor uitbreidingen met een beschermd volume groter dan 800 m^3 , of een uitbreiding die minstens een wooneenheid bevat of een renovatie waarbij de nieuw opgerichte schildelen minstens 75 % omvatten van de verliesoppervlakte in contact met buitenomgeving. Dergelijke werken zijn onderworpen aan nieuwbouweisen.

De definitie van de ingrijpende energetische renovatie vertrekt van deze nieuwe definitie van een 'renovatie'. U telt zowel van de vroegere 'verbouwing' als van de 'kleine uitbreiding/beperkte herbouwde delen' de schildelen mee die grenzen aan de buitenomgeving (en dus geen vloeren op volle grond). De nieuwe constructiedelen in contact met de buitenomgeving die het bijgebouwde deel van het beschermd volume omhullen (zoals die van de beperkte uitbreiding/ herbouw) worden voor de oppervlakteberekening van de 75%-grens altijd beschouwd. Ze zijn onderworpen aan maximale U-waarden en moeten verplicht geïsoleerd worden.

Vanaf 1 maart 2017 is eveneens expliciet in de definitie bepaald dat functiewijzigingen met een beschermd volume kleiner dan of gelijk aan 800 m^3 ook onder het begrip 'renovatie' thuishoren.

Bij een ingrijpende energetische renovatie wordt het E-peil ook altijd voor het geheel van de 'renovatie' berekend, dus in dit geval voor het geheel van de 'verbouwing' en 'de uitbreiding/herbouw en functiewijziging met beperkt volume' samen.

1.4 Moet men bij de opmaak van een EPB-aangifte voor een IER ook de bestaande ongewijzigde schildelen rapporteren die grenzen aan een verwarmde ruimte of een gemeenschappelijke ruimte?

Bij schildelen die grenzen aan verwarmde ruimten (AVR) of gemeenschappelijke delen, zijn er enkel eisen voor de nieuwe en vernieuwde constructieonderdelen.

Voor bestaande schildelen die niet vernieuwd worden en grenzen aan een verwarmde ruimte (AVR) of een gemeenschappelijk deel dat tot het beschermd volume behoort, zijn er geen eisen bij ingrijpende energetische renovaties. Ook als deze muren worden na-geïsoleerd, zijn er geen EPB-eisen van toepassing. Deze schildelen behoren niet tot het verliesoppervlak en rapporteert u niet in de EPB-software.

Wanneer het gemeenschappelijk deel een AOR is, moeten de bestaande schildelen naar deze AOR wél gerapporteerd worden. Zij behoren tot het verliesoppervlak van het beschermd volume. U kan in

de software aanduiden of het om bestaande scheidingsconstructies gaat en of ze al dan niet werden na-geïsoleerd.

1.5 Welke installaties moeten minstens vervangen worden zodat de uitgevoerde werken als een IER worden beschouwd.

Bijlage X (bij het Ministerieel besluit van 2 april 2007) bepaalt de technische specificaties bij ingrijpende energetische renovaties.

De technische installaties die bij een IER beschouwd worden, zijn dezelfde installaties die bij nieuwbouw de energieprestatie beïnvloeden: installaties voor ruimteverwarming, - koeling, sanitair warm water, hulpenergie en productie door PV of WKK. Op die manier kan bij een IER volgens dezelfde rekenmethode als bij nieuwbouw (de EPW-methode) een E-peil worden berekend.

Om per definitie te kunnen spreken van een ingrijpende energetische renovatie moet minstens de opwekker voor warmte of koude volledig vervangen worden. Niet alle installaties (zoals een bestaande zonneboiler) moeten volledig vervangen worden.

Bij de meeste bestaande woningen zijn voorafgaand aan de werken geen ventilatiesysteem of hernieuwbare technieken zoals zonnepanelen of een zonneboiler aanwezig. Daarom wordt onder de 'opwekkers' meestal enkel de opwekker voor warmte of koude, dus voor verwarming en koeling beschouwd. Met de invoer van de ingrijpende energetische renovatie wil men bouwheren stimuleren tot totaalrenovaties. De bouwheer wordt aangezet om de meest doorslaggevende verbruiker, namelijk de opwekker voor verwarming of koeling, te vervangen. Vanuit die filosofie moet de zonneboiler niet mee worden vervangen om van een IER te mogen spreken en mag u bestaande zonneboilers, PV-panelen, radiatoren ... meenemen in de E-peilberekening. Wordt een bestaande zonneboiler echter vervangen en blijft de verwarmingsketel behouden, dan spreken we niet van een IER, maar van een gewone renovatie. De meest doorslaggevende verbruiker blijft immers behouden en kan bij het inrekenen als een IER leiden tot een boete voor het niet voldoen aan de E-peileis.

Enkele voorbeelden:

- Het komt bij ingrijpende renovaties regelmatig voor dat delen van de technische installaties, zoals een aantal leidingen of een aantal afgifte-elementen, behouden blijven. Als de warmteopwekker vervangen wordt, telt dat als criterium om van IER te kunnen spreken.
- Als de ketel behouden blijft, gaat het om een gewone renovatie. In dat geval gelden de installatie-eisen en is geen E-peileis van toepassing.

1.6 Moet ik de definitie van IER bekijken per gebouw of per EPB-eenheid?

U moet per EPB-eenheid nagaan of aan de voorwaarden van de definitie van IER voldaan is.

Het is mogelijk dat in eenzelfde appartementsgebouw bepaalde appartementen onder de ingrijpende energetische renovatie vallen en andere onder de gewone renovatie met installatie-eisen.

1.7 Wanneer worden aanpassingswerken als IER of als een gedeeltelijke herbouw beschouwd?

Definities uit het Energiebesluit:

Gedeeltelijke herbouw	het bouwen van een nieuw gebouw na voorafgaande sloopwerken van een deel van een bestaand gebouw, al dan niet gecombineerd met de renovatie van overblijvende delen van het bestaande gebouw, waarbij het nieuwe deel een
-----------------------	---

	beschermde volume heeft dat groter is dan 800m ³ of minstens een wooneenheid bevat of een renovatie van een bestaand gebouw, waarbij minstens 75% van de scheidingsconstructies die het totale beschermde volume van het gebouw na de werken omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving, nieuw zijn.
ingrijpende energetische renovatie:	Een functiewijziging met een beschermde volume groter dan 800m ³ of een renovatie waarbij minstens de opwekkers om een specifiek binnenklimaat te realiseren volledig worden vervangen en minstens 75% van de bestaande en nieuwe scheidingsconstructies die het beschermde volume omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving worden geïsoleerd, voor zover het geen ontmanteling, gedeeltelijke herbouw of herbouw betreft.

In het wijzigingsbesluit van 1 maart 2017 worden de eisen voor 'herbouw' en 'gedeeltelijke herbouw' gelijkgesteld aan de eisen voor 'nieuwbouw'. Dat betekent dat er voor die aard van de werken een E-peileis voor nieuwbouw geldt als:

- het nieuw gebouwde deel groter is dan 800m³ of
- het nieuw gebouwde deel een wooneenheid bevat of
- minstens 75% van de scheidingsconstructies van het beschermde volume die grenzen aan de buitenomgeving nieuw zijn.

Dat laatste criterium is nieuw en zorgt ervoor dat in bepaalde extreme gevallen waarbij er na afbraak bijna geen bestaande constructies overblijven hiervoor een E-peileis voor nieuwbouw geldt.

Een voorbeeld:

Een woning wordt bijna volledig afgebroken, op enkele muren en ruimten na. Het nieuw gebouwde deel bevat geen volledige wooneenheid, want de bestaande badkamer blijft behouden:

- Vroeger moest deze situatie niet voldoen aan een E-peileis.
- Met de wijziging is een criterium toegevoegd (75%) zodat dergelijke extreme gevallen nu wel een E-peileis voor nieuwbouw krijgen.
- Deze woning maakt kans op vermindering van onroerende voorheffing voor nieuwbouw, als het een voldoende laag E-peil haalt.

1.8 Mag ik een gewone renovatie toch beschouwen en rapporteren als IER?

- **Geval 1: 75%-grens behaald, maar opwekker (bv. ketel) niet vervangen**

Neen, de definities in het Energiebesluit zijn strikt op te volgen. Hiervoor is geen mogelijkheid tot afwijking voorzien.

- **Geval 2: opwekker vervangen, maar minder dan 75%:**

Dat is niet zonder meer toegelaten. De 75%-grens is immers vastgelegd in de definitie van een ingrijpende energetische renovatie in het Energiebesluit.

Wel bepaalt het Energiebesluit in artikel 9.1.15 §4 het volgende:

“na gemotiveerde vraag van een aangifteplichtige en op voorstel van het Vlaams Energieagentschap kan de minister de eisen, vermeld in artikel 9.1.17, van toepassing maken op renovaties waarbij de technische installaties om een specifiek binnenklimaat te realiseren volledig worden vervangen, maar waarbij minder dan 75% van de bestaande en nieuwe scheidingsconstructies die het beschermd volume omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving, worden geïsoleerd.”

U kan dus een aanvraag indienen om het dossier toch als ingrijpende energetische renovatie te mogen indienen. U doet dat via een aangetekend schrijven aan het Vlaams Energieagentschap:

- Het dossier moet de plannen, de ligging, de gegevens van de bouwheer en een bewijsstuk van de aanvraagdatum van de vergunning bevatten. Daarnaast moet het dossier een motivatie bevatten waarom men de strengere eisen wil toepassen en welk niveau men zal halen (berekening toe te voegen).

Als het EPB-dossiernummer al gekend is op het moment van de aanvraag van de uitzondering vermeldt u dat in de aanvraag. Als het EPB-dossiernummer nog niet gekend is (bijvoorbeeld als de stedenbouwkundige vergunning nog niet goedgekeurd is), dan mag dit bezorgd worden van zodra het gekend is.

- Het VEA maakt haar inhoudelijk advies over aan de minister, die dan de definitieve beslissing neemt.

1.9 Wanneer is de aard van de werken een ontmanteling, IER of functiewijziging?

Definities uit het Energiebesluit (artikel 1.1.1) versie vanaf 01-03-2017:

Ontmanteling	het verbouwen van een gebouw met een beschermd volume dat, voorafgaand aan de werken groter is dan 3000 m ³ , waarbij de dragende structuur van het gebouw behouden blijft maar waarbij de installaties om een specifiek binnenklimaat te realiseren en minstens 75 % van de scheidingsconstructies die grenzen aan de buitenomgeving worden vervangen.
Ingrijpende energetische renovatie:	een functiewijziging met een beschermd volume groter dan 800 m ³ of een renovatie waarbij minstens de opwekkers om een specifiek binnenklimaat te realiseren volledig worden vervangen en minstens 75% van de bestaande en nieuwe scheidingsconstructies die het beschermd volume omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving worden geïsoleerd, voor zover het geen ontmanteling, gedeeltelijke herbouw of herbouw betreft .
Functiewijziging met een beschermd volume	het wijzigen van de functie van een bestaand gebouw of een deel ervan, waarbij na de functiewijziging, in tegenstelling tot voordien energie verbruikt wordt om een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen of de wijziging van industrie naar residentieel of niet-residentieel gebouw, als het geen ontmanteling betreft.

Renovatie	<p>voor zover het geen ontmanteling, gedeeltelijke herbouw, herbouw of ingrijpende energetisch renovatie betreft:</p> <p>a) het uitvoeren van aanpassingswerkzaamheden aan een bestaand gebouw, met inbegrip van het bouwen van een klein nieuw deel aan een bestaand gebouw, waarbij het nieuwe deel een beschermd volume heeft dat kleiner is dan of gelijk is aan 800 m³ en geen extra wooneenheden bevat, al dan niet voorafgegaan door sloopwerken;</p> <p>b) een functiewijziging met een beschermd volume kleiner dan of gelijk aan 800m³;</p>
-----------	--

Definities uit het Energiebesluit (artikel 1.1.1) versie vóór 01 03 2017:

Ontmantelen	<p>het verbouwen van een gebouw met een beschermd volume dat, voorafgaand aan de werken, groter is dan 3 000 m³, waarbij de dragende structuur van het gebouw behouden blijft, maar waarbij de installaties om een specifiek binnenklimaat te realiseren en minstens 75% van de gevels worden vervangen.</p>
Ingrijpende energetische renovatie	<p>een renovatie waarbij de <u>technische installaties om een specifiek binnenklimaat te realiseren volledig worden vervangen</u> en minstens 75% van de bestaande en nieuwe scheidingsconstructies die het beschermd volume omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving worden geïsoleerd, voor zover het geen ontmanteling betreft;</p>
Functiewijziging <u>met een beschermd volume > 800 m³</u>	<p>het wijzigen van de functie van een bestaand gebouw of een deel ervan met een beschermd volume groter dan 800 m³, <u>voor zover het geen ingrijpende energetische renovatie of ontmanteling betreft.</u></p>
Renovatie	<p>het uitvoeren van aanpassingswerkzaamheden aan een bestaand gebouw, met inbegrip van het optrekken van een klein nieuw deel aan een bestaand gebouw, waarbij het nieuwe deel een beschermd volume heeft dat kleiner is dan of gelijk is aan 800 m³ en geen extra wooneenheden bevat, al dan niet voorafgegaan door sloopwerken;</p>

De definitie van de ingrijpende energetische renovatie beschrijft zowel voor als na 1 maart 2017 expliciet dat als het een ontmanteling betreft, het niet om een ingrijpende energetische renovatie gaat, maar om 'nieuwbouw of gelijkgesteld'. In dat geval gelden de EPB-eisen voor nieuwbouw.

Vóór 1 maart 2017 is er enkel een definitie voor functiewijzigingen met een beschermd volume groter dan 800 m³ en geeft die expliciet aan dat als zowel de definitie van de functiewijziging als die van de ingrijpende energetische renovatie van toepassing is, de ingrijpende energetische renovatie voorrang heeft en dat de eisen voor IER gelden.

Sinds 1 maart 2017 wordt een functiewijziging met een beschermd volume groter dan 800m³ steeds beschouwd als een ingrijpende energetische renovatie en is er geen onderscheid meer. Functiewijzigingen met een beschermd volume kleiner of gelijk aan 800 m³ zijn te beschouwen als een renovatie.

2. Vragen over het voldoen aan de EPB-eisen voor IER's

2.1 Zijn alle types eisen die bij nieuwbouw gelden ook van toepassing bij ingrijpende energetische renovaties?

Neen. De volgende eisen zijn niet van toepassing bij ingrijpende energetische renovaties:

- K-peil;
- netto-energiebehoefte;
- beperken van het risico op oververhitting;
- minimumaandeel hernieuwbare energie (vergunningaanvragen tot 1 maart 2017).

OPGELET! Voor vergunningaanvragen vanaf 1 maart 2017 geldt er ook een minimum aandeel hernieuwbare energie voor IER.

2.2 Gelden de eisen ook bij ingrijpende energetische renovaties met bestemming ASB of industrie?

Neen. De benaming ASB wordt enkel nog gebruikt bij vergunningaanvragen tot 2017. Voor de bestemmingen ASB en industrie gelden de eisen voor een gewone renovatie, met onder andere de installatie-eisen. De eisen voor ingrijpende energetische renovaties zijn enkel van toepassing:

- voor woongebouwen, kantoren en scholen met bouwaanvragen vóór 2017;
- voor woongebouwen en niet-residentiële gebouwen (EPN) bij bouwaanvragen vanaf 2017.

2.3 Welke eisen gelden er als een ingrijpende energetische renovatie voor hetzelfde gebouw(deel) gecombineerd wordt met een andere aard van de werken?

Artikel 1.1.1 van het Energiebesluit bepaalt wat moet gebeuren bij de volgende combinaties:

- Een ingrijpende energetische renovatie en een renovatie (waaronder ook een uitbreiding kleiner dan 800 m³): de eisen voor de ingrijpende energetische renovatie zijn van toepassing op het geheel van de werken.
- Een ingrijpende energetische renovatie en een functiewijziging: de eisen voor de ingrijpende energetische renovatie zijn van toepassing op het geheel van de werken
- Een ingrijpende energetische renovatie en een ontmanteling: de eisen voor de ontmanteling zijn van toepassing op het geheel van de werken.

Artikel 9.1.17.§3 van het Energiebesluit bepaalt daarnaast wat er moet gebeuren bij de combinatie van een ingrijpende energetische renovatie met een uitbreiding met een bijkomend beschermd volume dat groter is dan 800 m³, al dan niet voorafgegaan door sloopwerken:

- Als het geheel van de ingrijpende energetische verbouwing en de uitbreiding in totaal slechts één wooneenheid bevat, wordt het E-peil berekend voor de volledige wooneenheid. Dat gezamenlijke E-peil moet voldoen aan de eis bij ingrijpende energetische renovaties (E90).
- Als het geheel meerdere wooneenheden bevat of als een ingrijpende energetische renovatie gecombineerd wordt met een ander type nieuwbouw (of daarmee gelijkgesteld), dan moet het gebouw verder opgedeeld worden in EPB-eenheden. Voor die afzonderlijke EPB-eenheden gelden verschillende eisenpakketten, op basis van de verschillende aard van de werken.

3. Varia-vragen

3.1 Waarom is de 2%-regel niet van toepassing voor na-geïsoleerde schildelen?

Volgens [bijlage VII](#) (eerste alinea na voetnoot 12) wordt de 2%-regel enkel toegepast voor scheidingsconstructies waaraan eisen gesteld worden in vak 1. Hierdoor komen de na-geïsoleerde schildelen niet in aanmerking voor de afwijkingsregel: ze staan immers in vak 4.

3.2 Als het buitenspouwblad wordt afgebroken en er wordt isolatie en nieuw afwerkingsmateriaal geplaatst, gaat het dan om na-isolatie in de spouw of om buitenisolatie?

U kan verduidelijkende definities terugvinden in [Bijlage I](#) bij het Transmissiereferentiedocument.

Navulling dient te gebeuren volgens STS 71-1. Bij het navullen van een spouw moet er een bestaande spouw zijn die achteraf wordt opgevuld. Dat kan met verschillende vormen van spuitisolatie.

Wanneer het buitenspouwblad wordt afgebroken, is er geen sprake meer van een 'bestaande spouw'. In dat geval kan u andere vormen van isolatie aanbrengen (bv. plaatmaterialen) en zijn er andere technische randvoorwaarden. Een dergelijk vorm van na-isolatie wordt beschouwd als na-isolatie aan de buitenzijde van de muur.

3.3 Zal de EPB-aangifte van een IER aanleiding geven tot een EPC-certificaat?

Bij de aangifteformulieren wordt inderdaad een EPC bouw opgemaakt. Dat vermeldt het E-peil.

3.4 Zal de EPB-aangifte van een IER aanleiding geven tot een premie?

Momenteel zijn geen specifieke premies via de netbeheerder verbonden aan het E-peil van een ingrijpende energetische renovatie. De bestaande premies via de netbeheerders voor bestaande gebouwen, zoals voor na-isolatie (vloeren, muren, dak), hoogrendementsbeglazing, zonneboiler, warmtepomp en de totaalrenovatiebonus zijn wel van toepassing. Ook de nieuwe delen en uitbreidingen komen in aanmerking voor de premies voor bestaande woningen. Raadpleeg de website van de netbeheerder (eandis.be of infrax.be) voor de volledige voorwaarden.

Voor ingrijpende energetische renovatie van woongebouwen met bouwaanvraag vanaf 1 oktober 2016 kan de eigenaar gedurende 5 jaar een korting krijgen op de onroerende voorheffing:

- is het E-peil ten hoogste E90, dan bedraagt de vermindering 50% van de onroerende voorheffing;
- is het E-peil ten hoogste E60, dan bedraagt de vermindering 100% van de onroerende voorheffing.

De korting wordt automatisch toegekend door de Vlaamse belastingadministratie.

3.5 Mogen bestaande PV-installaties meegeteld worden bij een IER?

Bij ingrijpende energetische renovaties mogen bestaande PV-panelen ingerekend worden, voor EPB-aangiftes vanaf 1 maart 2017, ook als de vergunning al eerder werd aangevraagd.

Het is echter zo dat voor dossiers met een vergunningsaanvraag vanaf 1 maart 2017 er ook eisen op een minimum aandeel hernieuwbare energie gelden. In dit geval moet de bouwheer de keuze maken:

- ofwel behoudt hij de groenestroomcertificaten (GSC) voor die bestaande installatie, maar laat hij de zonnepanelen niet inrekenen in het E-peil (en dan ook niet in het aandeel hernieuwbare energie);
- ofwel laat hij de zonnepanelen inrekenen in het E-peil en vervalt het recht op GSC.

Voor vergunningsaanvragen vóór 1 maart 2017 geldt dat de PV-panelen mogen worden ingerekend én dat de GSC kunnen behouden blijven.

3.6 Zijn er uitzonderingen mogelijk voor ingrijpende energetische renovaties?

De uitzonderingsmogelijkheden en vrijstellingen die al in de EPB-regelgeving bestaan, zijn ook van toepassing op de eisen bij ingrijpende energetische renovaties. Het is mogelijk om volgens de bestaande procedures een afwijking of vrijstelling aan te vragen voor individuele projecten waarvoor het technisch, economisch of functioneel niet haalbaar is om aan de eisen te voldoen.

3.7 Zijn er automatische vrijstelling voor ingrijpende energetische renovaties bij beschermde monumenten en bestaande gebouwen die deel uitmaken van een beschermd cultuurhistorisch landschap, stads- of dorpsgezicht of voor gebouwen die vastgesteld zijn in de inventaris van het bouwkundige erfgoed?

Neen. Dezelfde voorwaarden zoals vermeld onder 3.6 zijn van toepassing.